

اکثر شرکت‌کنندگان در نمایشگاه‌های داخلی و خارجی از قوانین گمرکی اطلاع کافی ندارند

نشانده

برگزاری نمایشگاه بین‌المللی بازرگانی در هر کشوری، فرصت مغتنمی برای روبرویی عرضه‌کنندگان و متقاضیان کالاها و خدمات می‌باشد. تا از نزدیک گفت‌وگوهای تجاری‌شان را انجام دهند.

از آنجا که موفقیت نمایشگاه‌های بین‌المللی به میزان عقد قراردادهای تجاری‌شان بستگی دارد، ضروری است خدمات موردنیاز برای صدور کالا در فضای نمایشگاهی در اختیار خریداران و فروشندگان کالا باشد تا آنها هر چه سریع‌تر بتوانند به مقاصد تجاری خود دست یابند. یکی از خدمات موردنیاز برگزاری نمایشگاه‌ها، مربوط به امور گمرکی و ترخیص کالا می‌باشد. این امر برای شرکت‌کنندگان خارجی در یک نمایشگاه که کالاهایشان را وارد می‌کنند و نیز برای خریداران کالا که قصد با خود بردن آن را دارند، حایز اهمیت است.

به لحاظ همین ویژگی‌های مهم نمایشگاه بین‌المللی بازرگانی، خبرنگار نشریه «بررسی‌های بازرگانی» با آقای مهدی حاج‌مسگرخانی رئیس گمرک نمایشگاه‌های بین‌المللی تهران گفت‌وگویی دارد که ماحصل آن را با هم می‌خوانیم.

تشکیل شد، یکی از کارهای اجرایی گمرک، کمک به این مرکز بوده است. از آن زمان، کار صادراتی گمرک نمایشگاه‌ها به صورت عام انجام می‌شود و فقط مربوط به نمایشگاه‌ها نیست. بلکه هر کس به این گمرک مراجعه کند، می‌تواند از خدمات لازم در جهت صادرات بهره‌مند شود. این افراد چه شرکت‌کننده در نمایشگاه باشند یا نباشند، خدمات موردنیاز برای صدور کالاهایشان را از گمرک نمایشگاه‌ها دریافت خواهند کرد.

■ **فعالیت گمرک نمایشگاه‌ها برای صادرکنندگان چه جذابیتی دارد؟**

□ از آنجا که بیشتر کسانی که به گمرک نمایشگاه مراجعه می‌کنند، قصد

خدمات رسانی کرده است.

گمرک نمایشگاه تاکنون به ۵۰ تا ۶۰ نمایشگاه تخصصی و بین‌المللی خدمت ارائه کرده است. این گمرک به کلیه نمایشگاه‌هایی که در خارج از کشور برگزار میشود نیز خدمات می‌دهد. به دیگر سخن، تشریفات گمرکی نمایشگاه‌هایی که جنبه صادراتی دارند و در کشورهای مختلف برگزار می‌شوند نیز در گمرک نمایشگاه با مجوز مرکز توسعه صادرات ایران انجام می‌شود.

■ **آیا گمرک نمایشگاه به افرادی که در نمایشگاه‌ها شرکت نمی‌کنند نیز خدمات گمرکی ارائه می‌دهد؟**

□ از زمانی که مرکز خدمات صادراتی در مرکز توسعه صادرات ایران

■ **کار اصلی گمرک نمایشگاه‌های**

بین‌المللی تهران چیست؟

□ کار اصلی یا وظیفه گمرک نمایشگاه‌های بین‌المللی تهران، ارائه خدمات لازم در زمینه امور گمرکی به شرکت‌کنندگان در نمایشگاه‌هاست.

اصولاً در تمام جهان مرسوم است که گمرک نمایشگاه‌ها در محل دائمی نمایشگاه‌های بین‌المللی دایر می‌شود.

■ **عملکرد گمرک نمایشگاه‌های بین‌المللی تهران از بدو تأسیس تاکنون چه بوده است؟**

□ این گمرک تا پایان مهرماه سال جاری ۲۵ دوره نمایشگاه بین‌المللی را گذرانده است. جدای از آنها، تعداد زیادی از نمایشگاه‌های تخصصی را نیز

دارند در نمایشگاه‌ها شرکت کنند، کار این گمرک برایشان جذابیت دارد، زیرا گمرک نمایشگاه محدودیت خاص خود را دارد که عبارت است از اقامت دست‌کم یک شب کامیون‌های حامل کالا در توقفگاه (پارکینگ) نمایشگاه. جذابیت دیگر این گمرک، انجام تشریفات گمرکی برای کالاهای به میزان کم می‌باشد.

■ آیا با تشکیل مرکز خدمات صادراتی، فعالیت گمرک نمایشگاه افزایش داشته است؟

□ با تشکیل این مرکز، فعالیت گمرک نمایشگاه به میزان ۳۰۰ درصد افزایش پیدا کرده است. در مرکز خدمات صادراتی در غرفه ۱۶ نمایشگاه، حدود ۳۰ ارگان که به نوعی در امر صادرات دخیل هستند، به ارائه خدمات صادراتی می‌پردازند.

اکثر مراجعه‌کنندگانی که به این مرکز می‌آیند، برای استفاده از خدمات گمرکی جهت صدور کالاهایشان به گمرک نمایشگاه‌های بین‌المللی رجوع می‌کنند.

مرکز توسعه صادرات، ارائه قیمت‌های صادراتی به متقاضیان را به مرکز خدمات صادراتی واگذار کرده است و کسانی که برای گرفتن قیمت‌ها به این مرکز مراجعه می‌کنند، برای تشریفات گمرکی نیز به این گمرک رجوع می‌نمایند.

البته اگر کالای این صادرکننده در گمرک غرب، گمرک بندرعباس و یا گمرک مهرباد باشد، وی از طریق گمرکات یادشده کالای خود را صادر می‌کند. مرکز خدمات صادراتی، نرخ را به گمرکی که کالا در آن قرار دارد، اعلام می‌کند.

■ گمرک نمایشگاه‌های بین‌المللی به‌جز خدمات گمرکی، فعالیت دیگری نیز دارد؟

□ از زمانی که مرکز خدمات صادراتی در نمایشگاه‌ها فعال شد، گمرک نمایشگاه‌های بین‌المللی، گمرک امانت پستی را نیز در محل نمایشگاه فعال کرد. گمرک امانت پستی برای ارسال نمونه‌های صادراتی فعال شده است. گمرک نمایشگاه با انواع خدماتی که ارائه می‌دهد، حجم عملیات زیادی را انجام می‌دهد.

■ کالاهای نمایشگاهی که به نمایشگاه وارد می‌شود، چگونه ترخیص می‌شود؟

□ کالاهای نمایشگاهی که وارد نمایشگاه می‌شود، بر اساس دو مصوبه با مجوز مرکز توسعه صادرات ایران قابل ترخیص است. در شرایط فعلی، کالاهایی که به نمایشگاه وارد می‌شود، به‌جز لوازم غرفه که مرجوع می‌شود و برخی کالاهای وارداتی که خریدار پیدا نمی‌کند، بسیاری از کالاهایی که وارد گمرک نمایشگاه می‌شود، با مجوز مرکز توسعه صادرات ایران به خریدار ایرانی فروخته می‌شود و کالا ترخیص قطعی می‌شود. حقوق و عوارض گمرکی این کالاها از خریدار نهایی دریافت می‌شود.

■ حجم واردات کالا و درآمد سالانه گمرک نمایشگاه‌ها چه میزان است؟

□ مجموع ارزشی کالاهای وارداتی به این نمایشگاه در سال گذشته حدود ۶۰ میلیون دلار بود. مبلغ وصولی این گمرک نیز ۳۱ میلیارد ریال بود. این رقم مربوط به درآمد عمومی و خصوصی گمرک نمایشگاه‌ها بوده است و امسال کاهش خواهد داشت، زیرا به‌نظر می‌رسد در نمایشگاه بین‌المللی در سال جاری، تعداد شرکت‌کنندگان کمتر از سال قبل است.

مراجعه‌کنندگان برای شرکت در

نمایشگاه امسال بیشتر در قالب حجم اطلاعاتی شرکت می‌کنند و نه وارداتی. این شرکت‌کنندگان حضور خود را در نمایشگاه اعلام می‌کنند و با بروشور و کاتالوگ در نمایشگاه حاضر می‌شوند.

■ برای ورود یک کالا به نمایشگاه، چه مراحل در گمرک نمایشگاه‌های بین‌المللی باید انجام شود؟

□ برای واردات به گمرک نمایشگاه‌ها باید:

۱- شرکت‌کننده خارجی به مرکز توسعه صادرات ایران مراجعه کند و مجوز اجاره غرفه را دریافت دارد. البته شرکت‌کننده می‌تواند ایرانی نیز باشد، مشروط بر آنکه کالای وارداتی خود را در نمایشگاه ارائه کند. این فرد می‌تواند نمایندگی کالای خارجی در ایران نیز باشد.

۲- دریافت گواهی مشارکت از مرکز توسعه صادرات ایران برای گمرک.

۳- سپس شرکت‌کننده باید اسناد کالای حمل‌شده که در نمایشگاه مربوطه قید شده است را به گمرک نمایشگاه‌ها ارائه دهد. این اسناد شامل:

الف) گواهی مبدأ

ب) برنامه حمل کالا

ج) پروفورما

د) سایر اسنادی که لازمه ترخیص کالا است. به این صورت که اگر جنس بیش از یک قفله باشد، عدلبندی نیاز است و چون کالا به صورت گشایش اعتبار اسنادی (LC) وارد نشده است، به ارائه اسناد بانکی نیازی نیست، مگر آنکه با گشایش اعتبار وارد کشور شده باشد. اکثر کالاهای وارد شده به گمرک نمایشگاه‌ها به صورت بدون انتقال ارز وارد کشور می‌شوند.

۴- پس از آن که کالا وارد گمرک نمایشگاه شد، به انبار تحویل می‌شود و

چون تشریفات اولیه به صورت ورود موقت کالا انجام می‌شود، واردکننده ضمانت‌نامه لازم را به نمایندگی تودیع می‌کند. پس از آن کالا ارزیابی می‌شود و در اختیار صاحب آن قرار می‌گیرد تا در ظرفه از پیش تعیین شده به نمایش درآید.

■ اجناسی که در طول نمایشگاه فروخته نمی‌شود، چگونه از نمایشگاه خارج می‌شود؟

□ پس از خاتمه نمایشگاه، کالا باید بدون کم و کسری از نمایشگاه به انبار گمرک تحویل شود، سپس پروانه ورود موقت تسویه شود و پس از آن شخص می‌تواند قبض انبار جدید کالا بگیرد و با مراجعه به گمرک، تقاضای ابطال ضمانت‌نامه مربوطه را می‌کند. آنگاه با قبض انبار جدیدی که در دست صاحب کالا است، پروانه ورود موقت ابطال می‌شود و تسویه انجام می‌گیرد و ضمانت‌نامه ابطال شده تحویل بانک مربوطه می‌شود. پس از آن صاحب کالا با در دست داشتن قبض انبار، اسناد ورود موقت و دیگر اسناد معتبری که دارد، به مرکز توسعه صادرات ایران مراجعه می‌کند و این مرکز بر اساس دو مصوبه‌ای که وجود دارد، می‌تواند مجوز ترخیص کالا را بدهد.

البته کالا از نظر کمی و کیفی باید شرایط نمایشگاه را دارا باشد تا مجوز ترخیص برایش صادر شود. پس از دریافت مجوز، اگر نیاز به مجوزهای دیگری چون مجوز صنایع، قرنطینه، استاندارد، گواهی انرژی اتمی نباشد، آن کالا ترخیص می‌شود.

■ با تشکیل شرکت نمایشگاه‌های بین‌المللی، چرا مجوز ترخیص هنوز از سوی مرکز توسعه صادرات داده می‌شود؟

□ در مصوبه هنوز مرکز توسعه

صادرات ایران مسؤول این امر است. برای اصلاح این موضوع، باید مصوبه هیأت وزیران ارایه شود. اگر قرار باشد مجوز ترخیص کالا از سوی شرکت نمایشگاه‌های بین‌المللی صادر شود، باید هیأت وزیران اجازه لازم را بدهد.

البته در مجمع عمومی شرکت سهامی نمایشگاه‌ها، پنج نفر عضو هستند که عبارتند از: وزیر بازرگانی به عنوان رئیس مجمع، وزیر امور اقتصادی و دارایی، رئیس کل مرکز توسعه صادرات، نماینده اتاق تعاون و رئیس اتاق بازرگانی و صنایع ایران.

■ شرکت‌کنندگان در نمایشگاه‌های خارجی چه مراحل گمرکی را باید طی کنند؟

□ اگر برگزارکننده نمایشگاه خارجی، مرکز توسعه صادرات ایران باشد، این مرکز می‌تواند به نیت از شرکت و یا فردی که بخواهد کالای خود را در نمایشگاه خارجی عرضه کند، مراحل گمرکی را به‌طور تمام و کمال انجام دهد.

بر اساس تصویب هیأت وزیران، مرکز توسعه صادرات ایران اجازه دارد در حدی که تشخیص دهد، به شرکت‌کنندگانی که در نمایشگاه‌های خارجی شرکت می‌کنند، معافیت پیمان بدهد. در نتیجه افراد پس از مراجعه به مرکز، معافیت پیمان دریافت می‌دارند، سپس کالای خود را تحویل انبار گمرک می‌دهند و آن را به‌صورت حمل یکسره به نمایشگاه خارجی ارسال می‌دارند.

این شرکت‌کنندگان با تدوین اظهارنامه و معاف از پیمان، کالایشان ارزیابی می‌شود و پروانه صادراتی دریافت می‌دارند. چنانچه مرکز توسعه صادرات بخواهد مراحل گمرکی را انجام دهد، باید کالای شرکت‌کنندگان را در

انبار جمع‌آوری کند، قبض انبار از گمرک نمایشگاه‌ها اخذ نماید و به‌عنوان مالک کالا و معافیت را برای گمرک صادر می‌کند. پس از ارزیابی کالا از سوی گمرک نمایشگاه، مرکز توسعه صادرات ایران می‌تواند آن را به مقصد بازرگاری کند.

■ چه توصیه‌ای برای شرکت‌کنندگان در نمایشگاه‌های داخلی و خارجی دارید؟

□ اصولاً اکثر شرکت‌کنندگان در نمایشگاه‌های داخلی و خارجی از قوانین گمرکی و قوانین حضور در نمایشگاه‌ها اطلاع کافی ندارند. این گروه باید بروشور و راهنمایی که در این زمینه‌ها چاپ شده است را قبلاً به‌طور دقیق مطالعه کنند، آنگاه به گمرک نمایشگاه مراجعه کنند و تشریفات گمرکی را انجام دهند.

وظیفه مرکز توسعه صادرات ایران است که بروشور و اطلاعات لازم را در اختیار شرکت‌کنندگان در نمایشگاه بگذارد. کشورهایی که برای اولین بار در نمایشگاه شرکت می‌کنند، در ارتباط با تشریفات گمرکی همواره دچار مشکل هستند.

کمک و معاضدت گمرک نمایشگاه باعث می‌شود که این گروه بالاخره در نمایشگاه شرکت کنند. خارجیانی که در ایران هستند، باید حتماً به مرکز توسعه صادرات ایران مراجعه کنند و بولتن اطلاعات شرکت در نمایشگاه‌های ایران را دریافت نمایند.

اکثر کسانی که در نمایشگاه‌های خارج شرکت می‌کنند، به‌هیچ‌وجه از اصول بازرگانی و مقررات صادرات و واردات کشور آگاهی ندارند. این افراد متأسفانه از طریق مرکز توسعه صادرات ایران به گمرک معرفی می‌شوند و اکثر

قریب به اتفاق آنان افراد تازه کار در تجارت هستند. پیشنهاد می شود این عده با مسایل صادراتی آشنایی بیشتری پیدا کنند تا با مشکلات متعدد مواجه نشوند. اکثر این افراد فاقد کارت بازرگانی و کد اقتصادی هستند که این امر معضل بزرگی برای گمرک نمایندگان است. در ایران لازمه امر تجارت، داشتن کد اقتصادی و کارت بازرگانی است.

این عده می توانند از حق العمل کاران گمرکی و وکلایی که به اصول گمرکی آشنایی دارند، استفاده کنند.

■ آیا گمرک مستقر در نمایندگانهای بین المللی با شرکت نمایندگانها در آینده مشکلی نخواهد داشت؟

□ به نظر من وضعیت در آینده بهتر خواهد شد، زیرا شرکت سهامی نمایندگانها در آینده بخش عمده هزینه های گمرک را پرداخت خواهد کرد. متأسفانه زمانی که مرکز توسعه صادرات ایران مسئولیت را به عهده داشت، مشکلاتی وجود داشت، اما با تأسیس چنین شرکتی، دست آن در زمینه مسایل درآمدی و هزینه ها بازتر خواهد شد.

به نظر من با حضور مدیرعامل شرکت سهامی نمایندگانها، این گمرک از خدمات بهتر و بیشتری برخوردار خواهد شد و بالطبع خدمات بیشتری به مشتریان ارایه خواهد داد.

■ آیا گمرک نمایندگانها، کالاهای فاسدشدنی را نیز می پذیرد؟

□ گمرک نمایندگانها، کالای فاسدشدنی را نمی پذیرد، اصولاً گل و گیاه، تره بار، میوه و دیگر کالاهای فاسدشدنی از طریق گمرک مهرآباد به طور ۲۴ ساعته صادر می شود. کالاهایی که به صورت کنسرو باشند، از طریق

گمرک نمایندگانها صادر می شوند. اکثر کالاهای نمایندگانها اشیاء پلاستیک، مبلمان، فرش، ماشین آلات صنعتی و... است.

کالاهای فاسدشدنی اگر به صورت کانتینری باشد، از گمرک غرب صادر می شود. تشریفات گمرکی آن نیز در عرض یک تا دو ساعت انجام می شود.

■ آیا گمرک نمایندگانها در ارتباط با دیگر ارگانها با مشکلی روبه رو می باشد؟

□ گمرک نمایندگانها اصولاً هیچ گونه مشکل اجرایی ندارد. اگر درگیر مسایل و مشکلاتی شود، مربوط به کارهای جانبی است که ارگانهای ذی ربط و یا کشورهای شرکت کننده ایجاد می کنند. برای مثال این گمرک در زمینه تمهیدنامه کشورهای شرکت کننده همواره با مشکل روبه رو است. تمهید سفارتخانه های خارجی باید از طریق وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران به گمرک نمایندگان ارسال شود، اما در اکثر مواقع دیده می شود نمایندگانها برگزار شده ولی هنوز تمهید وزارت امور خارجه به گمرک نمایندگان ارسال نشده است.

با وجود آنکه گمرک نمایندگانها تسهیلات لازم را بجزای حضور شرکت های خارجی در نمایندگانها فراهم آورده است، اما سفارتخانه به دلیل ناآشنایی با مقررات گمرکی و نمایندگانها، تمهیدنامه لازم را ارایه نمی دهد.

■ در نمایندگانها ۲۴ و ۲۵ چند کشور شرکت کرده اند؟

□ بنابر اعلام وزارت امور خارجه به گمرک، در بیست و چهارمین نمایندگانها ۳۳ کشور و بیست و پنجمین نمایندگانها بین المللی ۳۸ کشور شرکت کرده اند.

این آمار ممکن است با دیگر آمارها

تفاوت داشته باشد، زیرا برخی شرکت های خارجی به صورت اطلاعاتی و با پرورشور و کاتالوگ به نمایندگانها می آیند.

■ فلسفه وجودی تشکیل گمرک نمایندگانها نزدیک نمایندگانها بین المللی چیست؟

□ فلسفه وجودی اش این است که باید تسهیلات ضروری را برای شرکت کنندگان در نمایندگانهای مختلف فراهم آورد. اگر گمرک جنب نمایندگانها نبود، عملیات گمرکی و تشریفات آن باید از طریق گمرکات دیگر مثل مهرآباد و غرب انجام می شد که ناهماهنگی هایی در برداشت.

در ضمن از آنجا که کالاها به صورت ورود موقت می باشد، نباید از محوطه نمایندگانها خارج شود. در نتیجه وجود گمرک نمایندگانها باعث می شود بر ورود و خروج کالاهای به نمایش درآمده، نظارت دقیق صورت گیرد.

بر اساس مصوبات هیأت وزیران، کالاهایی که به مرکز توسعه صادرات ایران وارد می شوند و در نمایندگانها به نمایش درمی آیند، می توانند ترخیص قطعی شوند.

شاید یکی از دلایل شلوغ شدن و جذابیت نمایندگانها، فروش کالا در آن است.

کالای بدون انتقال ارز در حقیقت با مجوز مرکز توسعه صادرات ایران ترخیص می شود و به فروش می رسد. بسیاری از صنعتگران نیازهای صنعتی خود از جمله ماشین آلات را از محل نمایندگانها خریداری می کنند و گمرک نمایندگانها پس از وصول حقوق دولت، اجازه ترخیص آن را می دهد.

